

Rajt-cél győzelem Öttevényen...

A Győr-Moson-Sopron megyei, közel 3 000 lelkes Öttevény a 10-es út mellett fekszik. Hol a győri agglomeráció peremközségeként aposztrófálják, hol megfélemlenek erről, attól függően, hogy az üzemanyagárak hogyan alakulnak. Ehhez igazodik az ingatlanok ára is errefelé, viszont az ittenieknek ma is munkát adó helyi mezőgazdasági üzem – ez utóbbi tekintetben – szerencsére állandó „intézménynek” tekinthető.

A korábbi Kossuth Termelőszövetkezetre, majd a rendszerváltás utáni kötelezően átalakult Kossuth Mezőgazdasági Szövetkezetre egyaránt jellemző a tagsággal való törődés, a szociális érzékenység, valamint a vezetői stabilitás. Itt nem cserélődtek gyakran a vezetők, és az alkalmazottak számára is mindig kiszámítható volt a jövő.

A szövetkezet főagronómusaként ismert **Sik Gyula** (63) nem kevesebb, mint 38 évet „szolgált”, és ebből 28 évet már ebben a beosztásban. Némi iróniával szólva azóta a falukép részét alkotja, hiszen munkájából adódóan rengeteget ment, szinte mindig lehetett vele találkozni a főút valamelyik szakaszán. Ha nem, akkor egy kicsit várni kellett rá, és érkezett, ha nem volt éppen valahol vidéken. Közvetlen ember és nagyon jó emberismerő, aki tud, tudott dolgozni és dolgoztatni. Ma, nyugdíjasként kicsivel nyugodtabb az élete, de a mezőgazdaságtól és a közösségi munkától nem tud és nem is akar elszakadni...

Közel a természethez

Sik Gyula a Ravaszd községtől 1992-ben hivatalosan különvált – ma 400 lelkes – Tarjánpusztán született. Ahogy cseperedett, nagyon megszerette a természetet, amit az erdő közelsége és az akkoriban „szélerőművel” hajtott vízmű környéke jelentett számára. Ez utóbbival szolgáltatták a vizet a magasabban fekvő részekre és a tehenészet számára, amelynek környéke és látványa mindig izgalmas csatangolásokat ígért.

Sokat tartózkodott Tarjánpusztán a rokonoknál, ahol az erdésznek taniszkolójája volt, és lovas fogatokkal lehetett járni az erdőt. Győrasszonyfán pedig a helyi tsz-vezetők kérésére gyakran vállaltak gyerekmunkát, kapálást, kötéltérítést, kepék összerakását, tolták talicskán a gabonás zsákokat, hogy a

traktorral elmeheessenek a malomba. Nem mellékesen egy kis pénz is járt a munkáért, ami meg különösen jól jött számukra.

Még akkor is visszajárt nyári munkára, amikor a család már Győrbe költözött, annyira megszerette a falusi életet és a paraszti munkát.

Az általános iskola után gimnáziumba került, amelynek tanulmányi szüene-

Sik Gyula

teiben szintén a mezőgazdasági munkát kereste. Szerette a középiskolában a természettudományos tantárgyakat, így magától értetődő iránynak tartotta az agráregyetemet, és beadta a jelentkezését Mosonmagyaróvárra. Sikeresnek érezte a felvételit, éppen ezért nagy nyugalommal várta az értesítést. Az ismerősei azonban már a behívó parancsot szorongatták a kezükben, amikor benne is tudatosult, hogy ha felveszik, bizony be kell vonulnia. Mégis meglepte hazatérve a behívó, de nem volt más választása: 11 hónapra Hódmezővásárhelyen várta a honvédség – nagy szeretettel.

Egymunkahelyes gazdász

Az Agrártudományi Egyetemen 1970-ben kezdte meg a tanulmányait, amit nagy kedvvel végzett. A „bejárók” sanyarú sorsa jutott számára, ami azt

jelentette, hogy kevesebb olyan szabadidős programban vehetett részt, ahol a gazdaszirtus kiteljesedett. Nem volt kollégista, naponta vonatozott Győrből, csak különleges alkalmakkor „csövezett” a „koliban”. Ennek ellenére nagyon szívesen emlékszik vissza az ott töltött öt évre, amelynek negyedik évében kellett először gyakorlatot végezni valamelyik termelőüzemben.

Ismerősök révén ment Öttevényre, ahol az akkori tsz-elnök Horváth Lajos fogadta, és felajánlotta neki a gyakornoki lehetőséget. Akkor indult a szövetkezet baromfiágazatában ketreces tojótyúk-tartási program, ami kifejezetten szerencsés egybeesés volt Sik Gyula szakmai beköszönése szempontjából. Ma is úgy emlegeti, hogy jó időben jó helyen volt akkor, mert később az ágazati munka is rá várt. A gyakornoki idejében pedig a baromfi mellett lehetősége volt arra is, hogy a növénytermesztésben is alaposan tájékozódjon, megismerje a határt és a gyakorlati nö-

vénytermesztést.

A diploma megszerzése után nem volt kérdés, hogy hova megy, hiszen Öttevényen már számítottak rá, és a baromfiágazat-vezetői állást meg is kapta, csinos induló fizetéssel. Akkoriban állították be kísérleti jelleggel a Kühne gyár KKT ketreces tojóház programját, és ez nagyon érdekes szakmai kihívásnak számított. Ezt követően egy húscsirke nevelő rendszert is kipróbáltak, igaz, ezt kevés sikerrel. Aztán a világhírű Lohmann cég Öttevényre látogató szakembereivel konzultálhatott a technológiáról és fajtákról, de elsősorban a KKT feltárt hibáiról, például az itatócsészék méretéről, stb. Ezek és más telepeken tett látogatások meghatározó szakmai élmények voltak, amelyek hasznos elemeit közvetlenül alkalmazták is a későbbiekben.

16 ember dolgozott a keze alatt, ami nagy elismerés volt, és persze eleinte

nagy felelősség is. Különösen, amikor elvállalták a BOV győri gyárának a tojás bérválogatást, valamint tojásfeldolgozó üzemet is létrehoztak és működtettek a cég számára. A válogatás mellett a felvásárlás, a válogatás, a csomagolás és exportra elkészítés is a munka részét képezte egy ideig, aztán elnökségi döntést követően mégis megváltak ettől a tevékenységtől. 46 női dolgozóval végezték a munkát a baromfiágazatban; ezt a helyzetet eleinte óvatosan kezelte, de utólag úgy fogalmaz, hogy jó munkacsapatot alkottak együtt. Kevés gonddal lehetett a lányokkal, asszonyokkal eredményesen dolgozni, mert megbízható és alapos munkát végeztek, és a feladat is kellemes szakmai kihívás volt.

A sok dolgos kéz felszabadulása is gondot jelentett azonban a foglalkoztatás szempontjából, amikor a tojáskereskedelmi vertikum elköltözött. Ezért, a foglalkoztatás javítása érdekében, melléküzemági tevékenységek következtek. Először a győri Richards Finomposztó gyár telepített a szövetkezetbe egy posztóüzemet. Majd utána iparirongy-válogató, bálázó tevékenység következett, amelyet exportra kellett végezni és szállítani. Végül pedig a kalapüzem elindítása jelentett új szint a melléküzemágak sorában, amely egy Környéről áttelepült osztrák cég befogadását jelentette, és a betanulási időszak után minőségi nyúlász kalapokat kellett készíteni. Ezek szervezeti irányítása azonban más vezetők kezében volt.

Az elnökváltás 1987-ben történt, amit belső vezetői átrendeződés is követett. Ennek hozadékeként lett főagronómus – korhű titulussal élve termelésirányító elnökhelyettes – Sik Gyula, ami egyben a feladatok és a felelősség növekedését is jelentette.

Új vezetés, új pozíció

A feladat tehát több lett, hiszen 2160 ha növénytermesztés tervezése, szervezése, ellenőrzése is a főagronómusi hatáskör részét képezte.

Ismerte már a határt, de a földeket még nem eléggé, ezért nagyon taktikusan, okosan kellett a növénytermesztéshez állni. Sik Gyula hallgatott az elődjére – akkor újdonsült elnökére, Varga Károlyra –, valamint az idősebb emberekre, akiknek nyilván nagyobb helyi tapasztalatuk volt e tekintetben.

A tapasztalatgyűjtés évei után aztán már bátrabban kezdett hozzá a vál-

Annak idején elvállalták a BOV győri gyárának a tojás bérválogatást, valamint tojásfeldolgozó üzemet is létrehoztak

toztatásokhoz, miközben vezetőként is szívesen volt faros a vetőgépen, vagy pattant be a traktor vagy a kombájn nyergébe. Szerette a gyakorlati munkát, igazi örömet okozott számára néhány fontos műszaki paraméter beállítása a gépeken, a jobbitás szándékával. Ettől fogadták el igazán az emberek a szakmai tudását és a vezetői erényeit.

Ezekre a kezdeti „befogadási, befogadtatási” rituálékra ma is szívesen emlékeznek vissza közösen, akár a nyugdíjas összejöveteleken, akár más események alkalmával. Fontos volt számára, hogy minden alkalmazottal, taggal szót értsen, de mindenkivel más hangot kellett megütönni ennek érdekében. Nem kevés pedagógiai munka is volt e mögött, de utána zavartalan emberi kapcsolatok épültek, és a munka frontján is minden rendben ment.

Sik Gyula meggyőződése, hogy az emberekkel tudni kell bánni, és úgy érzi, ezt sikerült elérnie. Ma is szívesen dolgozna a szövetkezetben maradt aktív munkacsapattal, mert értik a dolgukat, megszokták azt, hogy pontosan és jól dolgoznak, és ennek van mérhető eredménye. Korábban szarvasmarha- és sertéságazat is volt a régi tsz-ben, magas volt a tagi létszám, sok munkáról kellett a vezetésnek gondoskodnia. Aztán először a szarvasmarha-, majd később a sertéságazat is megszűnt; a rendszerváltás körüli időkben már csak a tojástermelés maradt meg, és ezzel folytatódott a foglalkoztatás, persze a nyereségtermelés érdekében.

A hangsúly azonban egyre inkább a növénytermesztésre helyeződött, ami-

nek szervezése nagyon sok bejárással, nagyon sok gyors és felelős döntéssel járt. Ennek érdekében állandó szemlézéssel lehetett csak meggyőződni a földek alkalmasságáról, a növényvédelmi beavatkozások időpontjáról és szükségességéről. Nem véletlenül láthatták az emberek naponta – az egyébként 15 km-t meghaladó átmérővel rendelkező öttevényi határ bejárása közben – sokszor áthaladni a falun Sik Gyulát, a terepjárójával. Igazi büntetésnek számított számára az irodai munka, vagy éppen a táblatorzskönyv vezetése. Ez utóbbit napközben képtelen volt megtenni, mert akkor sokkal fontosabbak voltak a kinti teendők. Szerette „kijárni” és főleg kibeszélni a dolgokat magából, mert meggyőződése ma is, hogy akkor nem maradt feszültség az emberben, így kímélte az idegeit, és jobban tudott koncentrálni a következő feladatokra...

Hagyományos szövetkezet maradtak

A kötelező átalakulás után Öttevény-Börcs maradt hagyományos szövetkezet, csak a nevükön igazítottak. Hamarosan pedig következett a kárpótlás, amelynek során érdekes módon – persze a jó gazdálkodási gyakorlatuknak köszönhetően – még jelentősen nőtt is a területük, hiszen az új tulajdonosok az avatott kezekre bízták földjeiket. Persze a külföldiek megjelenése néhány év után már azt eredményezte, hogy – fiatal magyar szakembereket foglalkoztatva – vittek el földeket. Később még tovább fogyott a szövetkezet

„földbázisa”, amikor a családi gazdaságok alakultak, így szépen lassan karcsúsodva ma 1 600 ha bérelt területen – réti és humuszos öntéstalajokon, amelyek sok helyen kavicsos altalajra rakódva sekély termőréteget képeznek – folyik a munka.

A szövetkezet ma is közel negyven embernek ad munkát, ami megköveteli, hogy egész évben folyamatosan történjen a foglalkoztatás. Ezért a gazdaságban régóta folytatott tyúktartás és az étkezéssitojás-termelés megtartása mellett döntött a vezetőség. Ehhez 2011-ben komoly – EU-kompatibilis –, 350 milliós tyúkölberuházás zajlott, amely ma lehetővé teszi, hogy 50 400 férőhelyen, minden elemében az EU-szabványnak megfelelően folyjon a tojástermelés.

Nosztalgialátogatás a régi tojóháznál

Rajt-cél győzelmet aratott, hiszen egyetlen szövetkezetben húzta le aktív éveit, sértődés, munkahely-változtatás nélkül, és célba ért végül

Sajnálatos, hogy a tojás ára hektikusan változó, időnként szégyenletesen alacsony, így a csekély nyereséget sem egyszerű produkálni. Minderről Sik Gyula úgy beszél ma is, mintha aktív dolgozó és főagronómus lenne. Természetesen egy évvel a nyugdíjba vonulása után sem marad közömbös a szövetkezet működése és kondíciói iránt.

A kárpótláson vett földjeiket a korábbi és jelenlegi vezetők is a szövetkezetnek adták bérbe, és természetesen a művelést is végeztetik. A földek átlagos Ak-értéke 25,; ezeken korábban sokkal szélesebb növénypalettával dolgoztak, hiszen számos alternatív és fűszernövény – ugyan meglehetősen nagy kockázatokkal történő – termesztése és vetőmag-előállítás is folyt, komoly vetőmagüzemi háttérrel. Az utóbbi években ezek piaca és árai nem követték az ipari növények árrobbanását, jövedelmezőségük látványosan elmaradt az ipari növényekétől, ezért a vetésszerkezetüket le kellett csökkenteni.

A bérelt földeken éppen ezért az ipari növények termesztése folyik magas technológiai színvonalon, mindezt természetesen a volt elnök és a volt főagronómus is rendszeresen megismeri, felügyeli, mert úgy érzik, hogy nyugdíjas kor ide vagy oda, a gazdászember nem tud otthon ülni, kiváltképp,

ha még közvetve érdekelt is a gazdálkodás menetében...

Főprogramban az „unokázás”

Sik Gyula minden kétséget kizáróan valódi gazdászember, aki a gyakorlat alapján mindent tud a szakmáról. A földjeinek nagyobbik részét ugyan bérbe adva műveltetik, de a kisebbik hányadát maga műveli, annak érdekében, hogy legyen sikerélménye, hogy lássa döntéseinek helyességét visszaköszönni a terméseredményekben.

Nagyon sok tapasztalatot halmozott fel, hiszen nem kevesebb, mint 38 évet töltött egyetlen munkahelyen, a helyi szövetkezetben. Erre mondhatjuk azt, hogy rajt-cél győzelmet aratott, hiszen egyetlen szövetkezetben húzta le aktív éveit, sértődés, csapkodás, munkahely-változtatás nélkül, és célba ért végül. A cél pedig nem okvetlenül az elnöki szék volt, hanem a saját és munkakörnyezete elégedettsége, a saját és családja öröme. A végén sem érezte tehernek a munkát, kiváló fizikai állapotnak örvend, amit a természet közelségének, szeretetének, az állandó friss levegőnek, a káros szenvedélyektől való tartózkodásnak tulajdonít.

A helyiek alaposan megismerték, és viszont is így van ez. Ennek hozadéka, hogy a rendszerváltás óta a képviselő testület tagjaként, több ciklusban pe-

dig a falu alpolgármestereként dolgozott-dolgozik a közösségért. Szeretett hivatását persze egy pillanatra sem mellőzi, hiszen bármennyire is háttérbe szorul napjainkban a mezőgazdaság – a gépesítés, a kevés munkahely miatt –, azért a vidéki embernek csak ez adja az életerőt, a kikapcsolódás élményét.

Sik Gyula és pedagógus felesége elkötelezték magukat Ötvenyén a faluval, hiszen itt építkeztek annak idején, és ide születtek a gyerekeik. A két lány és egy fiú mára felnőtt, a lányok megházasodtak, és unokákkal ajándékozták meg szüleiket. A nagypapa három kisfiú unokájáról gondoskodik hetente két-három nap, ő viszi óvodába őket, és kimondhatatlanul boldog velük. Nem titkolja, hogy a beszélgetésünk utáni napokban újra bővül a család, és újabb – de most kislány – unoka érkezik, ami különleges élménynek ígérkezik számára. Boldog, mert mindig emberekkel foglalkozott, és kitüntető élmény ezt kicsikkel folytatni. Okos, értelmes életszemléletet, játékos életfelfogást és boldogságot sugall számukra, hogy olyan tevékeny és közösségi embereké váljanak, mint ő és a családja.

Sik Gyula nyugdíjas ugyan, de aktivitása, a közösségek felé megnyilvánuló energiái példa értékűek. És ma is állandóan szembejön, felbukkan a közúton, mindig határozott céllal mozog Ötvenyén a faluban – mint az elmúlt közel négy évtizedben –, csak már nem az utolsó Mitsubishi terepjárójában, hanem egy gyerekek számára is kényelmes, biztonságos, családi jellegű Opel Zafirában kell őt keresni...

Nagy Zoltán